

Crna Gora
SAVJET AGENCIJE ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 01 – 1033/6
Podgorica, 18.08.2016.godine

Na osnovu čl. 14 Zakona o elektronskim medijima ("Sl.list CG", br. 46/10, 40/11, 53/11 i 06/13) i člana 235 stav 1 Zakona o opštem upravnom postupku ("Sl. list CG", br. 60/03 i 32/11), rješavajući po žalbi gospodina Željka Ivanovića iz Podgorice (zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 01-1033/5 od 03.08.2016.g.), Savjet Agencije za elektronske medije, na sjednici održanoj 18.08.2016. godine, donio je

RJEŠENJE

1. **Odbija se, kao neosnovana, žalba** gospodina Željka Ivanovića iz Podgorice, podnesena protiv Rješenja Agencije za elektronske medije br. 02-1033/4 od 29.07.2016. godine.
2. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.ardca.org.
3. Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Crne Gore.
4. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Rješenjem Agencije za elektronske medije br. 02-1033/4 od 29.07.2016. godine odbijen je prigovor Željka Ivanovića iz Podgorice, podnesen protiv privrednog društva „Pink M Company“ d.o.o., emitera televizijskog programa „TV Pink M“, zbog nepoštovanja načela objektivnosti, nepristrasnosti, načelo slobode objavljivanja komentara, tačnosti, pravila druge strane, kao i podsticanja ili širenja mržnje, standarda definisani čl. 4 i 8 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima („Službeni list CG“, br. 35/11 i 07/16, u daljem tekstu: Pravilnik), povodom priloga u kojem se, kako navodi podnosilac prigovora, „osnivači dnevnika Vijesti, Željko Ivanović i Miodrag Perović vrijeđaju, diskvalifikuju i optužuju na način koji je višestruko problematičan sa stanovišta poštovanja principa novinarskog izvještavanja“.

Podnosilac prigovora posebno naglašava konstataciju iz priloga koja glasi: „Vlasnici tabloida Vijesti ne plaćaju državi poreze i doprinose više od godinu dana“ kao i da „(u)z to ide 'pokrivalica' sa snimkom na kome su Ž.I i M.P tako da je jasno na koga autor priloga i uredništvo Pink TV misle, s obzirom da među vlasnicima ima i drugih fizičkih i pravnih subjekata“. Podnosilac prigovora ukazuje i na dio priloga koji glasi: „Još je nevjerovatniji podatak da duže od godinu nijesu predali nijedan izvještaj o porezima i doprinosima na lična primanja što su po zakonu dužna da čine sva pravna lica“, kao i na zaključak koji slijedi: „(a) onda se na voljeban način u prilogu zaključuje kako predlog Zakona kojim bi se ova materija sankcionisala kao krivično djelo nije prošla u Skupštini CG zbog navodne opstrukcije Ranka Krivokapića i SDP“. On citira i dio nastavka istog zaključka u kojem se kaže „upravo zbog te zaštite koju sve vrijeme imaju Perović i Ivanović.“, a koji se, kako naglašava, „opet pokriva fotografijom sa zvaničnog sastanaka u Skupštini CG kome su prisustvovali predstavnici nezavisnih medija i tadašnji predsjednik Skupštine“.

U ostavljenom roku, Željko Ivanović iz Podgorice je uložio žalbu Savjetu Agencije za elektronske medije (u daljem tekstu: Savjet Agencije) protiv navedenog prvostepenog rješenja Agencije, zbog pogrešnog tumačenja Pravilnika, važećih standarda novinarske profesije i novinarskih formi. Žalbom se prvostepeno Rješenje pobija iz sljedećih razloga:

- što su „AEM i njen direktor“, neosnovano" proglasili „sporni“ prilog kao komentar navodeći definiciju komentara preuzetu sa sajta wikipedije („Komentar je zajedničko ime za niz analitičkih i angažiranih žanrova kojima novinarstvo ostvaruje svoju najvišu izražajnu vrijednost“. https://bs.wikipedia.org/wiki/Novinarski_%C5%BEanrovi) i FPN u Podgorici („Komentar je zajedničko ime za niz analitičkih i angažovanih žanrova kojima novinarstvo ostvaruje svoju najvišu izražajnu vrijednost. Osnovni značaj komentara je tumačenje, objašnjavanje onog a što se površinski ne vidi. Za komentar je bitna dobra argumentacija i snažan jezik. Smatra se najsloženijim novinarskim žanrom i uvijek ima, bilo pozitivan bilo negativan, ubjeđivački predznak...U središnjem dijelu komentator stvara zaplet. Reda argumente za i protiv iznesenih teza u uvodu. Navodi podatke, činjenice, poredi i objašnjava. U ovom dijelu dolazi do izražaja komentatorovo znanje, opšta kultura i dobra obaviještenost“. <http://www.fpn.co.me/failovi/fpn/attach.pdf>)
- što se u „Kodeksu novinara Crne Gore, u tački 3.1 precizira: "Mišljenja i ocjene u komentaru moraju biti zasnovani na činjenicama. Komentar ne smije da bude prezentiran tako da stvara utisak da se radi o utvrđenoj činjenici (<http://www.mminstitute.org/kodeks.html>)“;
- „AEM i njen direktor ponižavaju novinarsku teoriju i praksu svrstavanjem spornog priloga u komentar, to jest u "analitički i angažovani tekst najviše izražajne vrijednosti“, „ili tekst u kome "dolazi do izražaja komentatorovo

znanje, opšta kultura i dobra obaviještenost", dalje navodeći da „sporni prilog nema nikakve veze sa formom komentara, iz sljedećih razloga“:

- „Jedan od najznačajnijih elemenata komentara je ime autora koji piše komentar. O tome svjedoče i pomenuti citati iz teorije. U konkretnom slučaju nepoznato je ne samo ime komentatora ili autora "komentara" već i urednika emisije Minut, dva (nakon okončanja emisije na odjavnoj špici stoji samo datum i emiter, bez ijednog imena, što je samo po sebi kršenje Zakona koje AEM već 4 godine ne primjećuje)!"
- „Sporni tekst obiluje neistinama, diskvalifikacijama i uvredama, tako daje vrhunski cinizam tretirati takav propagandistički uradak kao "analitički i angažovani " tekst u kome "novinarstvo ostvaruje svoju najvišu izražajnu vrijednost!"
- „Sporni tekst ne navodi tačne podatke, provjerene činjenice, ne poredi smisleno i argumentovano - već manipuliše netačnim podacima, fasifikovanim činjenicama, izmišljenim tezama, kako bi bez namjere da bilo šta poredi i objasni satanizovao i diskvalifikovao pojedince, institucije i konkurentske medije."
- „Sporni prilog koji AEM i njen direktor tretiraju kao komentar je poptuna negacija citiranog člana 3.1 Kodeksa novinara CG, jer je prezentiran s namjerom da upravo stvori utisak kako su iznijete falš i netačne tvrdnje u stvari nepobitne činjenice."
- „U spornom prilogu Pink M TV izneseno je niz stavova koji nemaju bilo kakve veze sa činjeničnim stanjem...“;
- u predmetnom prilogu, kako se navodi, prekršen član 7 tačka a) Pravilnika („Emiteri koji proizvode (uređuju i emituju) informativni program dužni su da to rade profesionalno i odgovorno i na taj način da doprinose slobodnom, istinitom, cjelovitom, nepristrasnom i blagovremenom informisanju javnosti o događajima u zemlji i inostranstvu“), „jer je u njemu iznijeto niz neistinitih i pristrasnih konstatacija kojima se javnost dovodi u zabludu i pokušava obmanuti na vrlo prizeman način“, navodeći šta je „netačno i izmišljeno u citiranom dijelu priloga Pink M“:
 - da „vlasnici opozicionog tabloida Vijesti ne plaćaju državi poreze i doprinose duže od godinu..“;
 - "nevjerovatan podatak da više od godinu nijesu predali nijedan izvještaj o porezima i dopinosima na lična primanja“;
 - „da neki predlog zakona ministra Žugića nije prošao u Skupštini predlog ministra Radoja Žugića da se takvo ponašanje tretira kao krivično djelo "zbog opstrukcija Ranka Krivokapića i njegovog SDP" i da je to "zaštita koju čitavo vrijeme imaju Perović i Ivanović“;
 - „da Vijesti "svakodnevno objavljuju imena pojedinaca i firmi koje duguju za poreze, štampaju crne liste“....
- da su, kako se navodi, „prekršene odredbe Pravilnika“:
 - član 4 tač. i: „načelo objektivnosti propisuje da je obaveza elektronskih medija da u informativnim programima svako stanovište predstave na objektivnan način, bez uređivačkih intervencija i komentara kojima bi se favorizovala jedna strana“;
 - član 4 tač. j: „načelo nepristrasnosti koje propisuje obaveza elektronskih medija da činjenično izvještavanje jasno odvoji od stava“, i da, primjena ovog načela isključuje manipulisanje izjavama, saopštenjima i sličnim sadržajima s ciljem promjene njihovog osnovnog smisla (zlonamjerno skraćivanje ili montiranje dijelova sadržaja i sl.), odnosno manipulacije slikom, tonom i sadržajem...“ jer „se manipulisanjem sa dezinformacijama i dodatnom manipulacijom u montaži slike kojom se pokrivaju tendenciozni i netačni stavovi, brutalno izvrće smisao i suština pitanja koje se tretira u prilogu“;
 - član 4 tač. k: „načelo tačnosti koje propisuje obaveza elektronskih medija da izvještavanje bude zasnovano na činjenicama“, što kako se navodi „nije bio slučaj“;
 - član 11 tač. 1 i 2: „programski sadržaji, a naročito informativno-politički i programi o tekućim događajima moraju biti pravični i izbalansirani, što se postiže objavljivanjem suprotstavljenih stavova, bilo u istom programu ili u nizu drugih programa, koji predstavljaju cjelinu u obradi određene tematike“ i "programskim sadržajima se ne smiju tendenciozno promovisati interesi jedne političke stranke ili bilo koje grupe ili pojedinca, posebno ukoliko se takvi sadržaji emituju sistematično tokom određenog vremenskog perioda" jer su, kako se navodi, prilozi TV Pink M u zadnje tri godine usmjereni na „diskreditaciju medijske grupe Vijesti s ciljem da se sistematično i dugotrajno promovišu interesi vlasnika same Pink TV“;
- član 12 tač. 3: „kada se u programskim sadržajima iznose navodi o nepodobnim djelima ili nekompetentnosti ili ako sadrže negativne konotacije na račun bilo koje osobe ili organizacije, osobama čije se ime spominje pružice se prilika da učestvuju u programu ili da komentarišu date navode" jer, kako se navodi, gospodinu Ivanoviću i gospodinu Peroviću „nije data prilika da učestvuju u prilogu i komentarišu tako brutalne navode“;

Na sjednici održanoj 18.08.2016.g., Savjet Agencije je razmotrio predmetnu žalbu i tom prilikom ostvario uvid u sljedeće spise predmeta:

- Prigovor Željka Ivanovića iz Podgorice na rad privrednog društva „Pink M Company“ d.o.o. (u daljem tekstu: emiter), podnesen elektronskom poštom dana 01.07.2016.g. (akt broj 02-1033 od 01.07.2016.god.);
- Nalaz Sektora za monitoring (akt broj 05-1033/1 od 05.07.2016.god.);
- Zahtjev za izjašnjenje emitera povodom navoda iz prigovora g. Željka Ivanovića iz Podgorice (akt broj 02-1033/2 od 07.07.2016.god.);
- Izjašnjenje emitera na navode iz prigovora g. Željka Ivanovića iz Podgorice (akt broj 02-1033/3 od 15.07.2016.god.);
- Rješenje direktora Agencije za elektronske medije po prigovoru Željka Ivanovića iz Podgorice (akt br. 02-1033/4 od 29.07.2016.god.);
- Žalba na Rješenje direktora Agencije za elektronske medije (akt br. 02-1033/5 od 03.08.2016.god.).

Razmatrajući osnovanost žalbenih navoda, a na osnovu informacija i navoda sadržanih u spisima predmeta, Savjet Agencije konstatovao je sljedeće:

- 1) Dana 17. juna 2016.g. u 19:00, 20:00 i 21:00 sat u okviru informativne emisije „Minut, dva“, emitovan je prilog u trajanju od 71 sekund, sljedeće sadržine (transkript):

Prilog: „*Vlasnici opozicionog tabloida Vijesti ne plaćaju državi poreze i doprinose više od godinu dana, pišu današnje "Dnevne novine", pozivajući se na informacije dobijene u vrhu Ministarstva finansija, pa im je trenutni dug skoro 700.000 hiljada eura. Još je nevjerojatniji podatak da više od godinu nijesu predali ni jedan izvještaj o porezima i doprinosima na lična primanja što su po zakonu dužna da čine sva pravna lica u državi, svakog mjeseca. Inicijativa prethodnog ministra finansija Radoja Žugića da ovakva zloupotreba bude proglašena krivičnim djelom kao što je i u svim ostalim državama nije prošla u parlamentu zbog opstrukcija Ranka Krivokapića i njegovog SDP-a. Upravo zbog te zaštite koju sve vrijeme imaju Perović i Ivanović, danas smo svjedoci vrhunskog licemjerja mogućeg samo u Crnoj Gori. Da njihov opozicioni tabloid, uz saradnju sa opozicionim ministarstvom finansija svakodnevno objavljuje imena pojedinaca i firmi koje duguju za poreze, štampaju crne liste, traže sankcije i na stub srama stavljaju firme od kojih većina ima manje dugove od njih, dok njih, čak ni nema na crnim listama ministra finansija.*“

- 2) Dana 01.07.2016. godine, Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: Agencija) dostavljen je prigovor gospodina Željka Ivanovića iz Podgorice, na rad emitera televizijskog programa „TV Pink M“ (zaveden kod Agencije pod br. 02-1033 od 01.07.2016.g.). Predmetni prigovor se odnosio na programski sadržaj emitovan dana 17. juna 2016.g. u 19:00, 20:00 i 21:00 sat u okviru informativne emisije „Minut, dva“, i u sklopu njega komentar čija je sadržina (transkript) naprijed navedena. Emiter je, prema navodima podnosioca prigovora, izvršio povrede Pravilnika time što je:

- prekršio načelo objektivnosti (koje je prema čl. 4 Pravilnika definisano kao „obaveza elektronskih medija da u informativnim programima svako stanovište predstave na objektivan način, bez uređivačkih intervencija i komentara kojima bi se favorizovala jedna strana, ili neistinito predstavio predmet informativnog sadržaja. Kada između elektronskog medija i pojedinaca i/ili organizacija postoji interesna povezanost, onda se ta povezanost u programu mora jasno naglasiti“), „*tendencioznom komentarisanjem utemeljenim na lažnim podacima i iskrivljenim činjenicama*“. On naglašava da su „*izmišljene teze da Željko Ivanović duguje državi bilo šta, pa i bilo kakve poreze i doprinose. Samim tim je netačna i tvrdnja da Željko Ivanović duže od godinu nije predao nadležnim organima svoje poreske prijave, što je lako provjeriti kod nadležnih organa. Ako je autor priloga mislio na nezavisni dnevnik Vijesti koji se pominje i fokusira slikom u prilogu, opet se radi o netačnim ili iskrivljenim podacima, što je takođe lako provjeriti kod nadležnih organa. Na kraju kao šesta ili sedma neistina u pomenutih par rečenica stoji konstatacija da je SDP navodno bio opstrukcija nekom zakonu kako bi zaštitio Ivanovića i Perovića. Za takvu optužbu autor priloga i uredništvo Pinka nije iznijelo bilo kakav dokaz ili činjenicu*“.

- prekršio načelo nepristrasnosti (koje je prema čl. 4 Pravilnika definisano kao „obaveza elektronskih medija da činjenično izvještavanje jasno odvoji od stava, mišljenja ili komentara, pri čemu lično uvjerenje i mišljenje urednika i novinara ne smiju da diskriminatorno utiču na izbor teme i način njenog predstavljanja. Primjena ovog načela isključuje manipulisanje izjavama, saopštenjima i sličnim sadržajima s ciljem promjene njihovog osnovnog smisla (zlonamjerno skraćivanje ili montiranje djelova sadržaja i si.), odnosno manipulacije slikom, tonom i i sadržajem koje iskrivljuju osnovni smisao saopštenog“), navođenjem „*pomenuti(h) neistina i diskvalifikacija..., usmjerenim prema ličnosti Željka Ivanovića*“;

- prekršio načelo slobode objavljivanja komentara (koje je prema čl. 4 Pravilnika definisano kao „sloboda elektronskih medija da u skladu sa svojom uređivačkom politikom komentarišu pojave, događaje i postupke pojedinaca, državnih organa, političkih partija i drugih institucija, kao i obaveza da komentare jasno odvoje od ostalih vijesti i informacija, posebno onih koji se odnose na istu temu“), jer, po navodima podnosioca prigovora, emiter nije saopštio da li je u predmetnom prilogu „*riječ o komentaru, već je netačne i tendenciozne stavove saopštila u formi uobičajene servisne informacije*“.

- emitovao sadržaj koji „spada u govor mržnje” (koji je prema čl. 4 Pravilnika definisan kao „svi oblici izražavanja kojima se podstiče, omogućava podsticanje ili širi mržnja ili diskriminacija po osnovu rase, etničke pripadnosti, boje kože, pola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog porijekla, imovnog stanja, članstva u sindikatu, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili porodičnog statusa, starosnog doba, zdravstvenog stanja, invaliditeta, genetskog nasljeđa, rodnog identiteta ili polne orijentacije”). Takvo mišljenje obrazlaže time što „stalnim ponavljanjem teze da Željko Ivanović (zajedno sa Miodragom Perovićem) nešto duguje državi, što se uvijek pokriva snimkom gdje Ž.I. i M.P. ulaze u Viši sud, povodom dešavanja koje nema veze sa njihovim procesuiranjem ili bilo kakvom krivicom što se ovim montiranjem želi sugerisati, autor priloga i uredništvo Pinka pokušavaju kriminalizovati Željka Ivanovića, čime mu proizvode ogromne probleme, u poslovnom i ličnom smislu”. Po mišljenju podnosioca prigovora, s obzirom da se „takve formulacije pojavljuju u čitavom periodu od 13. juna do 21. juna, jasno je da se radi o tendenciji i smišljenoj kampanji protiv Željka Ivanovića koja time prerasta u govor mržnje”.
 - prekršio načelo tačnosti (koje je prema članu 4 Pravilnika definisano kao „obaveza elektronskih medija da izvještavanje bude zasnovano na činjenicama, odnosno zabrana emitovanja vijesti i izvještaja za koje emiter zna ili je mogao znati da su neistiniti. Vijesti i izvještaji koji se ne mogu potvrditi, ili čija tačnost nije pouzdano utvrđena, mogu se emitovati samo ako se jasno naznači njihova nezvaničnost ili nepotvrđenost”), objavljivanjem „nestina ili iskrivljenih činjenica” objavljenih u predmetnom prilogu, a koje je, po njegovom mišljenju, „lako moguće provjeriti kod nadležnih državnih organa”.
 - prekršio pravilo druge strane (koje je prema čl. 4 Pravilnika definisano kao „obaveza elektronskih medija da kod izvještavanja o pitanjima ili pojavama koje uključuju sukob bilo koje vrste, svim stranama koje su uključene u raspravu pruži mogućnost da u polemici učestvuju na ravnopravan način. Ovo načelo ne dozvoljava jednostrane napade na ličnosti, niti vođenje dugotrajnih ili ponavljanih kampanja u vezi sa pojedinim ličnostima, društvenim grupama ili institucijama, bez novih relevantnih podataka koji bi opravdali produženo ili ponovljeno izvještavanje o istoj pojavi, događaju, instituciji ili ličnosti”), jer „(n)iko iz TV Pink M nije zvao Željka Ivanovića za izjavu ili komentar povodom pomenutih brutalnih i neistinitih optužbi i diskvalifikacija”.
- 3) U pisanom izjašnjenju na podneseni prigovor (akt zaveden pod br. 02-1033/3 od 15.07.2016.god.) emiter navodi da sporni programski sadržaj predstavlja osvrt/komentar baziran na „tekstu objavljenom u dnevnom listu 'Dnevne novine'”. Po njegovom mišljenju, „riječ je o izvoru koji se svuda i uvijek smatra legitimnim”, te da ga je jasno naveo u prilogu.

On ukazuje da se njegov osvrt „na bazi javno saopštenih činjenica iz relevantnih javnih izvora, odnosi na praksu jednog veoma uticajnog dnevnog lista, sa najvećim tiražom u Crnoj Gori, da se veoma kritički u dugom periodu bavi time da mnogi poreski obveznici, od kojih su mnogi značajni akteri u crnogorskom privrednom i javnom životu, ne ispunjavaju svoje poreske obaveze”.

Po njegovom mišljenju, to je „sa stanovišta pozicije medija u demokratskom društvu i njegovog prava da javno saopštava činjenice i mišljenja o temama od javnog značaja i interesa, pravo tog medija i praksa čiju profesionalnu i pravnu utemeljenost nije moguće dovesti u pitanje”. On ukazuje da je „upravo zbog toga ... teško shvatiti i prihvatiti da visoki zvaničnik toga medija, u situacijama kada to isto uradi neki drugi medij - ali je predmet pažnje praksa njegovog medija (medija podnosioca prigovora) po pitanju ispunjavanja tih istih zakonskih obaveza, on to shvata i tumači kao kršenje profesionalnih i svih drugih standarda”.

Nadalje, emiter se osvrnuo na pojedine navode iz prigovora i istakao, između ostalog:

- „ako navodi nijesu tačni, podnosilac može tužiti primarni izvor, a to nije TV PINK M”;
 - ukazao da podnosilac nije ponudio ni jedan novi argument zbog kojih bi davao dodatna pojašnjenja (u odnosu na ranije data izjašnjenja) u vezi sa navodima iz prigovora u vezi sa kršenjem standarda vezanih za razdvajanje činjenica i komentara, pravila druge strane i govora mržnje.
 - da se podnosilac prigovora nije obratio „sa zahtjevom da iskoristi pravo na ispravku i/ili odgovor u skladu sa članovima 26 do 35 Zakona o medijima”.
- 4) Emitovani prilog je pripremljen u formi komentara/osvrta baziranog na tekstu objavljenom istog dana (17. jun) u listu „Dnevne novine” povodom (ne)izvršavanja poreskih obaveza od strane vlasnika dnevnog lista „Vijesti”.

Polazna teza i okosnica podnosioca žalbe jeste da je u rješenju Agencije za elektronske medije prilog koji je predmet prigovora pogrešno svrstan u žanr komentara, jer, se on (prilog) po svojim kvalitativnim svojstvima ne može svrstati u „u analitički i angažovani tekst najviše izražajne vrijednosti”. Podnosilac prigovora subjektivnom ocjenom prvo negira profesionalni kvalitet priloga, pa onda, samo na osnovu toga, automatski eliminiše mogućnost da takav (nekvalitetan) prilog može uopšte biti tretiran kao određena novinarska forma. Iz toga proizilazi, da je pomenuti prilog bolje urađen (da su saopštene činjenice istinite i sl), onda bi on mogao biti svrstan u žanr komentara. Navedeno polazište i kvalifikacija podnosioca žalbe

faktički znači da se u novinarsku formu komentara mogu svrstavati samo prilozi koji su kvalitetni i dobri, odnosno da loš komentar u stvari nije komentar.

Savjet Agencije konstatuje da definicija komentara ima mnogo. Komentar, kao takav mora biti prepoznatljiv u elektronskim medijima i kao takvog ga je neophodno iskazati. Različite definicije potenciraju različite osobine i uglove posmatranja, ali se sve temelje na sljedećem:

- komentar spada u tzv. analitičku novinarsku formu/žanr (pored faktografskih /vijest, izvještaj/ i beletrizovanih /reportaža, humoristički tekstovi, feljton i si./
- komentar predstavlja formu/žanr koja se temelji na javnom iznošenju subjektivnih pogleda, stavova i mišljenja o temi/pitanjima koje autor/i smatraju aktuelnim

Podnosilac prigovora, takođe, kao dokaz da predmetni prilog, emitovan na TV Pink M, nije komentar navodi: *„Jedan od najznačajnijih elemenata komentara je ime autora koji piše komentar. O tome svjedoče i pomenuti citati iz teorije. U konkretnom slučaju nepoznato je ne samo ime komentatora ili autora 'komentara' već i urednika emisije Minut, dva (nakon okončanja emisije na odjavnoj špici stoji samo datum i emiter, bez ijednog imena, što je samo po sebi kršenje Zakona koje AEM već 4 godine ne primjećuje)“.*

Savjet Agencije ukazuje da je u teoriji, veoma stara, i u profesionalnim novinarskim krugovima, poznata klasifikacija komentara na redakcijske i autorske.

„Jedan od vodećih američkih eksperata za teoriju novinarstva, profesor Kenet Stjuart, ne naravno samo on, razlikuje dve osnovne podvrste komentara. Prva je ono što se na engleskom naziva *editorial* ili *leading* ... što je kod nas uvodnik ili redakcijski komentar. Drugo je kolumna ... i što je zapravo autorski komentar.

Prvu formu profesor Stjuart definiše kao „članak u kome određena publikacija izražava principe i političku ličnost ili lica koji je kontrolišu. To je, dodaje on, „tekst potpisan imenom autora, a češće nepotpisan i odražava individualno stanovište pojedinog urednika ili sintetizovano mišljenje grupe urednika“. Drugu podvrstu profesor opisuje kao „tekst u kome je autor jasno identifikovan i koji taj autor redovno objavljuje pod stalnim nadnaslovom.“ (Savremeno novinarstvo, Priređivač Neda Todorović, fakultet političkih nauka u Beogradu, Beograd 1998, strana 100).

Na osnovu navedenih definicija i mišljenja izvora, Savjet Agencije zaključuje da nijesu prihvatljive tvrdnje podnosioca prigovora da je svrstavanje novinarskog priloga u formu komentara moguće uspješno pobijati negiranjem kvaliteta samog sadržaja (jer, i dobar i loš komentar su komentari), a još manje je uslov da bi se prilog mogao svrstati u žanr komentara *obavezan potpis autora*. Konačno, u savremenoj novinarskoj praksi, u svim medijima, odavno je široko uočljiv trend da se mnogi novinarski tekstovi, bez obzira na žanr, uopšte ne potpisuju, ili se potpisuju samo inicijalima, pa se u tom kontekstu samo (ne)potpisivanje teksta (priloga) nipošto ne može ni u jednom slučaju smatrati opredjeljujućim uslovom za njegovo svrstavanje u odgovarajuću novinarsku formu, odnosno žanr.

Na osnovu sadržaja predmetnog priloga, kao i sadržaja žalbe, Savjet Agencije smatra da argumenti izneseni od strane podnosioca prigovora nijesu doveli u pitanje pravilno i na zakonu zasnovano prvostepeno rješenje, u kome je utvrđeno da je sporni prilog uređen i prezentiran u formi redakcijskog komentara. Provjera istinitost saopštenih činjenica kao i poštovanje Kodeksa novinara/novinkarki Crne Gore nije u nadležnosti AEM kao regulatora;

- 5) Prilog je „pokriven“ ilustracijama ranije objavljenih tekstova iz dnevne štampe i sa portala, kao i kadrovima / slikama u kojima se pojavljuju lica o kojima je riječ u prilogu. U dijelu u kojem novinar/spiker kaže: *„Upravo zbog te zaštite koju sve vrijeme imaju Perović i Ivanović, danas smo svjedoci...“*, kao pokrivalica je iskorišćena i fotografija na koju ukazuje podnosilac prigovora (fotografija *„sa zvaničnog sastanaka u Skupštini CG kome su prisustvovali predstavnici nezavisnih medija i tadašnji predsjednik Skupštine“*). Izbor sporne „pokrivalice“ se ne može smatrati osnovom za ocjenu da se radi o uređivačkom postupku kojim se podnosilac prigovora diskvalifikuje ili stavlja u negativan kontekst, pa se ne može govoriti da je prekršeno načelo objektivnosti odnosno da je neistinito predstavljen predmet informativnog sadržaja;
- 6) Polazeći od prava na slobodu izražavanja i uređivačku autonomiju medija, mediji su slobodni da određenu pojavu, događaj ili slično tretiraju na različiti način, a da pri tome ne prekrše propise;
- 7) Iznošenje stava/komentara da *„Inicijativa prethodnog ministra finansija Radoja Žugića da ovakva zloupotreba bude proglašena krivičnim djelom kao što je i u svim ostalim državama nije prošla u parlamentu zbog opstrukcija Ranka Krivokapića i njegovog SDP-a. Upravo zbog te zaštite koju sve vrijeme imaju Perović i Ivanović...“*, iako može zvučati kao *„tendenciozn(o) komentarisanje utemeljen(o) na lažnim podacima i iskrivljenim činjenicama“*, predstavlja mišljenje emitera na čije iznošenje ima pravo u okviru svoje slobode izražavanja i koje iznosi na osnovu svog tumačenja postupaka lica na koje se komentar odnosi. Pravo emitera da slobodno izrazi ovakav (moguće tendenciozan ili provokativan) stav prati pravo podnosioca prigovora da na njega reaguje podnošenjem ispravke ili odgovora;

- 8) Emitovani prilog ne sadrži elemente koji ukazuju na kršenje „načela nepristrasnosti“ odnosno „načela objektivnosti“, koja obavezuje elektronski medij „da činjenično izvještavanje jasno odvoji od stava, mišljenja ili komentara“, odnosno da „u informativnim programima svako stanovište predstave na objektivna način, bez uređivačkih intervencija i komentara kojima bi se favorizovala jedna strana, ili neistinito predstavio predmet informativnog sadržaja“. Činjenični dio izvještavanja čine informacije već objavljene u drugim medijima. Dio priloga koji glasi: *„Upravo zbog te zaštite koju sve vrijeme imaju Perović i Ivanović, danas smo svjedoci vrhunskog licemjerja mogućeg samo u Crnoj Gori. Da njihov opozicioni tabloid, uz saradnju sa opozicionim ministarstvom finansija svakodnevno objavljuje imena pojedinaca i firmi koje duguju za poreze, štampaju crne liste, traže sankcije i na stub srama stavljaju firme od kojih većina ima manje dugove od njih, dok njih, čak ni nema na crnim listama ministra finansija“*, predstavlja stav/mišljenje emitera na čije iznošenje ima pravo u okviru svoje slobode izražavanja. Ne može se reći da je time lično uvjerenje ili mišljenje urednika ili novinara diskriminatorno uticalo na način predstavljanja teme samog sadržaja, odnosno da je datim komentarom neistinito predstavljen predmet informativnog sadržaja;
- 9) Nijesu opravdani navodi podnosioca prigovora da predmetni prilog sadrži elemente govora mržnje odnosno da, kako se ističe u prigovoru, *„stalnim ponavljanjem teze da Željko Ivanović (zajedno sa Miodragom Perovićem) nešto duguje državi, što se uvijek pokriva snimkom gdje Ž.I. i M.P. ulaze u Viši sud, povodom dešavanja koje nema veze sa njihovim procesuiranjem ili bilo kakvom krivicom što se ovim montiranjem želi sugerisati, autor priloga i uredništvo Pinka pokušavaju kriminalizovati Željka Ivanovića, čime mu proizvode ogromne probleme, u poslovnom i ličnom smislu“*, te da to potvrđuje da se radi o „tendenciji i smišljenoj kampanji protiv Željka Ivanovića koja time spada u govor mržnje“. Ne može se govoriti da je emiter na bilo koji način podsticao, omogućavao podsticanje ili širenje mržnje ili diskriminacije protiv bilo koga, što je zabranjeno Zakonom o elektronskim medijima i Pravilnikom;
- 10) Ne može se dovesti u pitanje pravo emitera da u skladu sa načelom slobode objavljivanja komentara, u skladu sa svojom uređivačkom politikom, komentariše pojave, događaje i postupke pojedinaca, uz obavezu da komentare jasno odvoje od ostalih vijesti i informacija, posebno onih koji se odnose na istu temu;
- 11) Prilog ne predstavlja rezultat izvještavanja o pitanjima ili pojavama koje uključuju sukob bilo koje vrste. Da je to bio slučaj onda bi emiter imao obavezu da, saglasno „pravilu druge strane“, svim stranama koje su uključene u raspravu pruži mogućnost da u polemici učestvuju na ravnopravan način. U prilogu nije riječ o raspravi, polemici i sl., niti se on bavi utvrđivanjem stavova različitih strana o konkretnom pitanju (čemu služi „pravilo druge strane“);
- 12) Podnosilac prigovora je imao pravo da emiteru uputi reagovanje, ispravku, saopštenje i sl. o svojim stavovima i činjenicama o predmetnom prilogu, u skladu sa zakonom. Prema raspoloživim informacijama, to pravo podnosilac prigovora nije iskoristio;
- 13) Podnosilac žalbe nije iznio nove dokazne predloge ili činjenice kojim bi se potvrdila osnovanost podnesene žalbe, odnosno koje bi ukazivale da Agencija nije, prilikom donošenja prvostepenog Rješenja, potpuno i pravilno utvrdila sve činjenice i okolnosti koje su od značaja za donošenje Rješenja. Naime, prvostepenim Rješenjem je konstatovano da nije opravdan podneseni prigovor da je, emitovanjem spornog priloga, emiter prekršio načelo objektivnosti (nije bilo uređivačkih intervencija i komentara kojima bi se favorizovala jedna strana, ili neistinito predstavio predmet informativnog sadržaja), nepristrasnosti (mišljenje urednika i novinara nije diskriminatorno uticalo na način predstavljanja teme sadržaja), načelo slobode objavljivanja komentara (koristili su svoje pravo da u skladu sa svojom uređivačkom politikom komentarišu teme od značaja za javnost), tačnosti (nije emitovao informacije za koje je znao ili mogao znati da su neistinite) ili pravilo druge strane (nije bilo sukoba bilo koje vrste, da bi bilo nužno da stranama koje su uključene u raspravu pruži mogućnost da u polemici učestvuju na ravnopravan način), odnosno da je na bilo koji način podsticao, omogućavao podsticanje ili širenje mržnje ili diskriminacije protiv bilo koga, što su sve standardi definisani članom 4 i propisani članom 8 Pravilnika, kao ni tačku tačku 7.1 izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-K-14 od 21.07.2011. godine kojim je propisano da je emiter odgovoran za sadržinu emitovanog programa;
- 14) Povodom navoda iz žalbe koji ukazuju da je došlo do „pogrešne klasifikacije priloga kao komentara“, povrede čl. 4 tač. i, j i k, čl. 7 st. 1 tač. a, čl. 8 st. 2, čl. 11 st. 1 i 2 i čl. 12 st. 3. Pravilnika, ni podnesena žalba, ni prethodno podneseni prigovor ne sadrže informacije na osnovu kojih bi se moglo utvrditi da je došlo do pogrešne kvalifikacije priloga kao i kršenja jednog ili više navedenih programskih standarda, što bi bilo osnov za izricanje upravno-nadzornih mjera saglasno zakonu;
- 15) Ukoliko strana na čiji račun su izrečene određene ocjene smatra da ti stavovi nijesu utemeljeni, na raspolaganju joj stoje razne mogućnosti da iznese svoje viđenje (saopštenje, reagovanje) ili zaštiti svoje interese putem podnošenja ispravke ili odgovora, koju je emiter dužan da objavi, u skladu sa zakonom. Prema raspoloživim informacijama, to pravo podnosilac prigovora odnosno žalbe nije iskoristio.

S tim u vezi, Savjet Agencije je konstatovao da prvostepeni organ nije propustio da razmotri bilo koji navod iz prigovora, koji je relevantan za odlučivanje o eventualnom kršenju programskih standarda.

Savjet Agencije je utvrdio da je postupak koji je prethodio prvostepenom Rješenju pravilno i zakonito sproveden i da je Rješenje pravilno i na zakonu zasnovano, a žalba neosnovana.

Saglasno navedenom, Savjet Agencije je odlučio kao u dispozitivu ovog Rješenja.

Ovo rješenje će biti objavljeno na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.ardcg.org.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

PRAVNA POUKA

Ovo rješenje je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Crne Gore, u roku od 30 dana od dana prijema rješenja. Tužba se podnosi u tri primjerka, sa dokazom o uplati 10,00 Eur sudske takse na žiro-račun broj 832-11521-69, shodno tarifnom broju 16. Zakona o sudskim taksama.

**Predsjednik
Savjeta Agencije za elektronske medije**

Mladen Lompar

Dostavljeno:

- Željko Ivanović, podnosilac žalbe
- Direktor Agencije za elektronske medije
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Arhiva